AVİM Yorum • No: 2018 / 81 • Ekim 2018

BOSNA-HERSEK SEÇİM SONUÇLARI BALKANLAR'DAKİ AB TASARIMLARI İÇİN ZORLU MEYDAN OKUMALARA İŞARET EDİYOR

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Bosna-Hersekte (BH) 7 Ekim 2018 tarihinde genel seçimler yapıldı. Bosna-Hersek Merkezi Seçim Komisyonunun kararı uyarınca BH Cumhurbaşkanlığı; BH Parlamenterler Meclisinin Temsilciler Meclisi kanadı; Bosna-Hersek Federasyonu Parlamentosu Temsilciler Meclisi; Sırp Cumhuriyeti Ulusal Meclisi; Sırp Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve Yardımcısı ve Bosna-Hersek Federasyonundaki Eyalet (Kanton) Meclisi için seçimler gerçekleştirildi.[1]

Bu noktada, 14 Aralık 1995 tarihinde imzalanan Bosna-Hersekte Barış için Genel Çerçeve Anlaşmasına[2] göre BHnin, Bosna-Hersek Federasyonu (esas olarak Boşnak ve Hırvat) ve Sırp Cumhuriyeti olmak üzere iki Entiteden oluştuğunu belirtmek gerekir.

BH Anayasası, esasında, Bosna-Hersekte Barış için Genel Çerçeve Anlaşmasının 4 numaralı Ekini oluşturmaktadır. Anayasa, ülke yapısını Bosna-Hersek, Bosna-Hersek Federasyonu ve Sırp Cumhuriyetinden (bundan sonra Entity olarak anılacaktır) oluşmaktadır şeklinde betimlemektedir.[3] Cumhurbaşkanlığına ilişkin olarak ise Anayasa, Bosna-Hersek Cumhurbaşkanlığı üç üyeden oluşur:: Federasyon topraklarından her biri doğrudan seçilen bir Boşnak ve bir Hırvat ile Sırp Cumhuriyeti toprağından doğrudan seçilen bir Sırp. hükmünü içermektedir.[4] Anayasaya göre, Sırp Cumhuriyeti Entitesinden vatandaşlar sadece Sırp halkı arasından bir adaya oy verebilirken, Boşnak ve Hırvat ağırlıklı Bosna-Hersek Federasyonunda yaşayan vatandaşlar Boşnak ve Hırvat halkları arasından bir adaya oy verebilmektedirler.

Basında, BH üçlü cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oyların yüzde 80'inin sayılmasının ardından, Merkez seçim kurulunun yeni başkanlık üyeleri olarak %37.30 oyla Boşnak SDA partisinden Şefik Dzaferoviç'in (Aliya İzzetbegoviç tarafından kurulan Demokratik Hareket Partisi), %51.14 oyla Hırvat üye olarak Zelko Komsic'in ve %54.06 oy ile sırp üye olarak Milorad Dodik'in seçildiği belirtilmiştir. [5]

Zelijko Komsic 2006dan 2014e kadar BH Cumhurbaşkanlığı Hırvat üyesi olarak görev yapmıştır. Daha önce Sosyal Demokrat Partisinin önde gelen bir üyesi iken 2012de partiden ayrılmış ve Demokratik Cephe partisini kurmuştur.

Milorad Dodik, Bağımsız Sosyal Demokratlar İttifakı isimli Sırp siyasi partisindendir. 2010 yılından itibaren Sırp Cumhuriyetinin cumhurbaşkanıdır. Daha önce de 1998-2001 ve 2006-

2010 tarihleri arasında Sırp Cumhuriyeti başbakanlığını yürütmüştür.

Aynı basın haberlerine göre, yukarıda en çok oy alan üç aday olarak bahsi geçen Boşnak, Hırvat ve Sırp halklarından adaylardan ayrı olarak, Boşnak adaylardan Sosyal Demokrat Partiden Denis Becirovic % 33.37, İyi Gelecek Partisinden Fahruddin Radoncic % 12.89 oranlarında oy toplamışlardır. Diğer Hırvat adaylardan (halen Cumhurbaşkanlığı Hırvat üyesi) Hırvat Demokratik Birliğinden (HDZ BİH) Dragan Covic % 37.31; Milorad Dodikin rakibi (halen Cumhurbaşkanlığı Sırp üyesi) Zafer İttifakından Mladen Ivanic % 42.79 oy almışlardır.

Milorad Dodik taviz vermeyen bir Bosnalı Sırp lider olarak bilinmektedir. Geçmişte pek çok kez Bosna-Hersekin mevcudiyetini sorgulamış, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne karşı birçok beyanda bulunmuştur. Son seçimlerden sonra uluslararası basın seçim sonuçlarını Bosna-Hersek seçimi: Rus yanlısı Sırp lider zafer iddia ediyor (DW) ; Sırp Milliyetçisi Bosnada Erken Oy Sayımında Zafer İddia Ediyor (New York Times) ; Milorad Dodik Bosnayı parçalar mı? (Al Cezire Haber); Bosna-Hersek savaştan 15 yıl sonra hala bölünmüş durumda (CNN) ; Sırp Milliyetçisi Milorad Dodik Bosna cumhurbaşkanlığı koltuğunu kazandı (BBC) şeklindeki başlıklarla vermiştir.

New York Timesın bu konudaki haberinde, Rusya yanlısı bir Sırp milliyetçisi Bosnanın üç üyeli cumhurbaşkanlığının Sırp koltuğu için yapılan yarışta zafer kazandığını öne sürüyor ☀□□□□ Cumhurbaşkanı Vladimir V. Putinin yakın müttefiki olan güçlü Bosnalı Sırp Milorad Dodik Balkan ülkesindeki etnik bölünmeleri kötüleştirebilir ve ülkenin Avrupa Birliği üyeliği arzusunu durdurabilir. şeklinde cümleler yer almaktadır. [6]

Haberlerde Dodikin cumhurbaşkanlığının diğer iki üyesinin kim oluğu umurumda değil. Ben oraya, cumhurbaşkanlığı makamına, her şeyden önce ve sadece Sırpların çıkarlarını korumak için gideceğim dediği bildirilmektedir.[7] Haberlerde ayrıca, hafta sonunda (Dodikin) Rus gazetesi İzvestiaya Salı günü verdiği mülakatta ilk işlerinden birinin Kırımı Rusyanın parçası olarak tanımak için girişim başlatmak olacağını söylediği belirtilmektedir. [8]

Bunların yanı sıra Dodikin makamındaki ilk gününde ABD Başkanı Donald Trumpa yazarak-Dayton Barış Anlaşmasının bir parçası olarak ülkenin anayasasını korumayı amaçlayan-Yüksek Temsilcilik Ofisi inin kaldırılmasını isteyeceğini söylediği ifade edilmektedir.[9] Bu bağlamda, Türkiyenin, Bosna-Hersek için Dayton Anlaşmasının uygulanması ile görevlendirilen Barışı Uygulama Konseyi Yürütme Kurulu üyesi olduğunun belirtilmesi gerekir. (Yürütme Kurulu üyeleri Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Rusya, İngiltere, ABD, Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı, Avrupa Komisyonu ve İslam Konferansı Örgütünü temsilen Türkiyedir)

Biz, Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) olarak, AB Güvenlik Çalışmaları Enstitüsünün (EUISS) Balkanların Geleceği: 2025 için Üç Senaryo başlıklı 147 numaralı Chailliot İncelemesi ne dair analizimizde Yıkıcı dış aktörler betimlemesine dikkat çekmiş ve Rusya, ÇHC ve Körfez Ülkeleri ile birlikte Türkiyenin de yıkıcı dış aktör olarak nitelendirilmesinden duyduğumuz derin hayal kırıklığını ifade etmiştik.[10] Bu şekildeki bir atfın ziyadesiyle haksız olduğunu belirtmiş, Türkiyenin yıkıcı dış aktörler den biri olarak isimlendirilmesi

nedeniyle EUISSnin düzeltme yapma borcu olduğunu vurgulamıştık.

New York Times haberinde haklı olarak ifade edildiği üzere , Milorad Dodik (bu) Balkan ülkesindeki etnik bölünmeleri kötüleştirebilir ve ülkenin Avrupa Birliği üyeliği arzusunu durdurabilir. Bir müttefik ve ortak olarak Türkiyenin desteği olmadan AByi Balkanlarda büyük zorlukların zorlu meydana okumaların beklediğinin altının çizilmesi gerekir. Türkiye ve AB Balkanlarda birbirinin rakibi değildir. AB ve Türkiyenin Balkanları huzur içinde tutmak için birlikte çaba sarf etmeleri gerektiğine şüphe bulunmamaktadır.

**Fotoğraf: The Vienna Institute for International Economic Studies*

***Bu Analiz yazısının aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.*

[1] Novac Bozickovic vd., HANDBOOK FOR OBSERVING ELECTIONS IN BiH 2018 GENERAL ELECTIONS (Sarajevo: Central Election Commission Bosnia and Herzegovina, 2018), http://www.izbori.ba/Documents/Opci_izbori_2018/Os/Prirucnik_za_posmatranje_izbora-ENG.pdf.

[2] Pariste imzalanmıştır.

[3] Annex 4, Office of The High Representative, t.y., ksm. 1-3, http://www.ohr.int/?page_id=63255.

[4] Annex 4, ksm. 5.

[5] N1 Sarajevo, Preliminary election results for Bosnian Parliament, *N1*, 10 Ağustos 2018, English Edition baskı.

[6] Barbara Surk, Serb Nationalist Claims Victory in Bosnia in Early Vote Count, *The New York Times*, 07 Ekim 2018, https://www.nytimes.com/2018/10/07/world/europe/bosnia-elections-dodik.html.

[7] Mladen Lakic, Dodik Wins Presidency Seat in Bosnia Election, *Balkan Insight*, 07 Ekim 2018, http://www.balkaninsight.com/en/article/first-unconfirmed-results-of-bosnia-s-elections-10-07-2018.

[8] Mladen Lakic, Bosnia Should Recognise Crimea as Russian, Says Dodik, *Balkan Insight*, 09 Ekim 2018, http://www.balkaninsight.com/en/article/crimes-is-part-of-russia-dodik-says-10-09-2018.

[9] David Chater, Will Milorad Dodik break up Bosnia?, *Al Jazeera*, 09 Ekim 2018, blm.

News, https://www.aljazeera.com/news/2018/10/milorad-dodik-break-bosnia-181009080339970.html.

[10] Teoman Ertuğrul Tulun, Chaillot Paper On Balkans Future: A Case Of Ill-Informed Leading The Ill-Informed, 10 Şubat 2018, blm. Analysis, No:2018 / 28, https://avim.org.tr/en/Analiz/CHAILLOT-PAPER-ON-BALKANS-FUTURE-A-CASE-OF-ILL-INFORMED-LEADING-THE-ILL-INFORMED.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "BOSNA-HERSEK SEÇİM SONUÇLARI BALKANLAR'DAKİ AB TASARIMLARI İÇİN ZORLU MEYDAN OKUMALARA İŞARET EDİYOR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 81. Ekim 19. Erişim Kasım 20, 2026. https://avim.org.tr/tr/Yorum/BOSNA-HERSEK-SECIM-SONUCLARI-BALKANLAR-DAKI-AB-TASARIMLARI-ICIN-ZORLU-MEYDAN-OKUMALARA-ISARET-EDIYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır